

Synpunkter på EUs industripolitik

Den 10 mars presenterade EU-kommissionen en ny strategi för att stärka Europas industri. Själva paketet består av tre sammankopplade meddelanden; en ny industristrategi, en ny strategi för små och medelstora företag samt en handlingsplan för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna.

Regeringen bjöd 2 april in till ett EU-sakråd om den europeiska industrins konkurrenskraft och om EUs industripolitik. Syftet är att skapa en bred och inkluderande diskussion. I regionerna i Östra Mellansverige (Uppsala, Sörmland, Östergötland, Örebro samt Västmanland) finns sedan flera år tillbaka ett gemensamt smart specialiseringsarbete, i vilket industri är ett av fyra utmaningsområden som adresseras och utvecklas. Därför vill den arbetsgrupp som jobbar med smart specialisering inkomma med dessa synpunkter på den nya europeiska industristrategin och EUs industripolitik generellt. Vi uppskattar regeringens ambition att föra en bred och inkluderande diskussion om EUs industripolitik, där möjligheten att samla och inhämta synpunkter är mycket bra.

Sammanfattning

Östra Mellansveriges synpunkter utifrån pågående arbete:

- **Säkra kopplingen mellan nationella prioriteringar/ finansiering och de europeiska investeringsinstrumenten**, med fokus på de som används i regionerna. EUs struktur- och investeringsfonder och i synnerhet den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är ett starkt och viktigt verktyg för finansiering av industriell omvandling och insatser kopplat till forskning och innovation, grön omställning samt digitalisering inom industrin. I den nuvarande perioden är det en av de viktigaste mekanismerna, som nyttjats till att inom industrin skapa samarbeten tvärs värdekedjor, bygga starkare miljöer och nå effekter i näringslivet. Den nationella policyn behöver förstå och förhålla sig till regional logik och den starka betoning och betydelse Smart Specialisering idag har i regionerna och i EU. Vidare behövs en tydligare samordning mellan insatser finansierade av ERUF på regional nivå med insatser för att hantera industriell omvandling som sker på nationell och europeisk nivå.
- **Den nya europeiska industristrategin är ett angeläget och välkommet initiativ för att stärka konkurrenskraften hos Europas industrier**. Dess fokus på grön och digital omställning (double transition) är något vi ser som mycket strategiskt viktigt, för industrins fortsatta konkurrenskraft. Samtidigt ligger svensk industri långt fram både i denna utveckling och levererar konkurrenskraftiga lösningar på dessa utmaningar, varför vi både kan ta en ledarroll och testa nya angreppssätt och verktyg. Detta kopplar även mot utvecklingen av starka europeiska innovationsekosystem, där det idag finns en utvecklad interregional samverkan mellan aktörer vilket ger stark genomförandekapacitet.
- **Smart specialisering behöver vara en utgångspunkt**, som skapar förutsättningar för investeringar i spetsar och tillgängliggör kompetenser och resurser i regionala styrkeområden. Smart specialisering som angreppssätt möjliggör interregionalt samarbete och bör därför ha en tydlig roll i genomförandet av den europeiska industristrategin, på europeisk, nationell och regional nivå.
- **Betona betydelsen av ett tillgängligt, sammanhållet och starkt innovationssystem**, för att driva på omställningen och utveckla en *innovativ* industristrategi i genomförandet i Sverige och EU.

Östra Mellansveriges synpunkter på den nya industristrategin

Östra Mellansverige sysselsätter 179.000 personer inom industri och industrinära tjänster. Dessa återfinns inom 29 000 företag inom industri och industrinära tjänster. Till det har vi även en hög sysselsättning inom industrinära FoU-tjänster. Vi har en tydlig specialisering inom tillverkningsindustrin med tillhörande maskinindustri, en stor koncentration av elektrifierings- och energisektorn, tillverkning inom life science samt fordonsindustrin (främst inom tåg- och rälsindustrin, tunga fordon och flygplansindustrin, samt delar till lättare motorfordon). Tillsammans med Stockholm står vi för närmare en tredjedel av Sveriges totala fordonsindustri, och ungefär 15% av världens drivlinor. Ungefär 70 % av Sveriges och cirka 7 % av världens automationsindustri finns i Mälardalen, och en stor andel av industridelen i energisektorn. Detta är viktiga sektorer för en hållbar, långsiktig omställning av industrin och samhället - inom bland annat fordonssektorn och transporter, hållbara städer och hållbar produktion – samtliga viktiga komponenter i en industriell hållbar agenda. Dessa lyfts fram i Eus strategier och smart specialiseringsarbete, såväl som svenska sektorsstrategier och nationella myndigheters prioriteter. Det utgör en klar styrka och möjlighet industriellt.

Östra Mellansverige tillhör en skara regioner som identifierats som *Innovation leaders*, i Europa. Här finns några av världens största innovationsföretag, och ett starkt ekosystem där universitet och högskolor, inkubatorer, science parks, forskningsinstitut, kluster och finansierings-plattformar samverkar för att möjliggöra innovation. Detta behöver vi bygga på och tillgängliggöra till fler nationellt och EU. Vi vill fortsätta utveckla en aktörssamverkan som bidrar till att lyfta den sammantagna regionen och Sverige som en ledande nation inom nyindustrialisering och *Industrial Modernisation*, som det benämns i EU-sammanhang. Så kan vi utvecklas som en ledande samverkans- och utvecklingsregion i det nya europeiska industriella landskapet.

För oss är det viktigt att fortsätta utveckla konkurrenskraft och fortsätta möjliggöra världsledande innovation i strategiskt viktiga värdekedjor. Det handlar bland annat om alla våra små och medelstora industriföretag, vad gäller digitalisering, automation, omställning till koldioxidneutral ekonomi och samtidigt även fortsätta vara innovationsledare genom bland annat AM, AI och robotisering. För det är vi beroende av policies, strategier och finansiella instrument – på EU-nivå och nationell nivå. Därför ser vi EUs industristrategi som ett viktigt och välkommet initiativ för att stärka konkurrenskraften hos Europas industrier.

I det nuvarande förslaget till den Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) är det ett nödvändigt villkor att det ska finnas regionala innovationsstrategier för smart specialisering som understöds av sju faktorer. En av dessa faktorer är insatser för att hantera industriell omvandling. ÖMS har identifierat fyra utmaningsområden varav Smart industri är ett, där de övriga tre Morgondagens energilösningar, Hållbar livsmedelsförsörjning och Välfärdsteknik och ehälsa tätt knyts in till den industribasen. ERUF utgör en grund för genomförandet av strategin för industriell omvandling i östra Mellansverige.

Samtidigt anser Östra Mellansverige att det måste ske en tydligare samordning mellan insatser finansierade av ERUF på interregional och regional nivå med insatser för att hantera industriell omvandling som sker på nationell och europeisk nivå. Det skapar möjligheter att delta, som idag inte finns bl a beroende på tillgång av 1:1-medel i regionerna. Inte minst bör den nationell nivå förhålla sig till smart specialisering och genom den förstå den regionala logiken.

Smart specialisering, Vanguard-initiativet och S3-plattformarna

Östra Mellansveriges fem län utvecklar ett gemensamt arbetssätt och en strategisk färdplan för ökad global konkurrenskraft. Smart specialisering är utgångspunkt för utvecklingsarbetet, vilket innebär att länen i arbetet har prioriterat ett antal regionövergripande utmaningsområden underbyggda med styrkeområden med fokus på FoU, innovation och näringslivsutveckling. Till de valda utmaningsområdena finns såväl strategi som utarbetade samverkansformer. Vårt arbete bygger interregionalt samarbete kring industri. Östra Mellansverige är även, via region Örebro, med i det interregionala industrisamarbetet Vanguard-initiativet, som kopplar samman europeiska regioner som har identifierat avancerad tillverkning som styrkeområde i de regionala innovationsstrategierna för smart specialisering. Vidare har vi ett aktivt engagemang i de etablerade S3-plattformarna inklusiv i flera pilot action i dem. Både Industrial modernization och Energy är starkt industridrivna och av relevans här. För oss visar vår samverkan inom Smart Specialisering, samarbetet inom Vanguard-initiativet och deltagandet i S3-plattformarna hur viktigt smart specialisering är som angreppssätt, för att möjliggöra och utveckla interregionalt samarbete. Vi anser därför att Smart Specialisering bör ha en tydligare roll i genomförandet av den europeiska industristrategin - bl a genom att man i satsningar hänvisar till de framtagna strategierna – på en europeisk, nationell och regional nivå.

Hur genomförandet av den nya europeiska industristrategin påverkar arbetet med industrifrågor i östra Mellansverige

Följande åtgärder i den av EU-kommissionen föreslagna industristrategin ser vi som särskilt viktiga för oss i vårt regionala tillväxtarbete

- *Vi välkomnar arbetet med industriallianser, som behöver byggas på samarbeten interregionalt och mellan styrke- och kompetensområden.* Industriallianser beskrivs i den europeiska industristrategin, som ett verktyg som stödjer utvecklingen av värdekedjor av strategisk betydelse för Europa. EUs strategi beskriver avsikten att lansera en ny allians för ren vätgas samt en allians för industrimoln och plattformar samt även en allians för råvaror. Regionerna i Östra Mellansverige är aktiv i redan existerande industriallianser – såsom European Battery Alliance - som har det uttalade syftet att stödja utvecklingen av nya europeiska värdekedjor och industriekosystem. Andra exempel är vårt deltagande i de tematiska S3-partnerskapen samt Vanguard-initiativets pilotprojekt, enligt ovan. Våra fem regioners samlade strategiska arbete för smart specialisering är både en strategisk utgångspunkt i våra styrkeområden och en metodologisk ansats för genomförandet av strategin i syfte att skapa en industriell omställning i Östra Mellansverige. Smart specialisering som angreppssätt för interregionalt samarbete är därför något som behöver en tydligare roll i genomförandet av EUs industristrategi, på europeisk, nationell och regional nivå.
- *Vi förstår, uppskattar och delar vikten av det långsiktiga arbetet med att ställa om de för EU viktiga värdekedjor inom industrin och vi arbetar redan idag intensivt med double transition.* Industrin i Östra Mellansverige deltar i flera av de globala värdekedjor som har strategisk vikt för Europa, främst inom Koldioxidsnål industri, Smart hälsa samt Rena, uppkopplade och självkörande fordon. Även vi ser fördelarna av ett effektivt partnerskap, med samtliga parter i innovationssystemet. Detta partnerskap behöver existera såväl på EU, som nationell, regional och interregional nivå. Här ser vi fördelar med IPCEIs i det att ibland behöver vi kunna agera snabbt i för oss viktiga värdekedjor. Precis som EUs industristrategi ser vi också vikten av att skapa industriella ekosystem, där samtliga parter deltar; från innovativa SME till större industrier och leverantörer, till akademien och institut, testbäddar/FoU, offentlig sektor till regionala innovationsstödaktörer

- *En uppdatering av kompetensagendan för Europa, med bas i industristrategin, är en viktig förutsättning för att stärka arbetet med våra regioners kompetensförsörjningssystem. Vi arbetar idag genom regionala kompetensplattformarna, som stödjer företagen i att vidareutveckla metoder, strukturer och arbetssätt för sin strategiska kompetens-försörjning. Samtidigt ser vi möjligheter att utveckla och stärka detta arbetet, med en industrinära koppling och utveckla arbetssätten för att stötta omställningen även hos personal inne i företag, vilket blir en strategiskt viktig fråga framåt. I EUs industristrategi meddelas avsikten att uppdatera kompetensagendan för Europa, främst med visioner fram till 2030. 25% av samtliga förvärsarbetande i östra Mellansverige arbetar inom industrin. Vi har under en längre tid arbetat gemensamt med att säkra företagens framtida behov och kompetensutmaningar, och där finns utmaningar för såväl små som medelstora företag att kompetensutveckla sin personal såväl som behov av ett arbete att arbeta mer med frågor kring inkludering.*
- Fokuset på energi och hållbarhet ger en positiv förstärkning till pågående arbete, och här kan Sverige ta en frontposition. Idag är det väl knutet in i de områden som finns i ÖMS med en stark koppling kring industristrategins betoning på ren och "affordable" energi och dess tillgång i energisystemet och lagring. Här utvecklas redan idag lösningar inom smarta städer och framtidens transporter samt battery alliance i ÖMS, så här finns en tydlig länkning som också bör stärkas med nationell finansiering och en tydlig koppling till existerande utmaningar, regionalt.
- I den nya industristrategin kommuniceras ambitionen vikten av att på djupet identifiera och analysera såväl industrins behov som dess ekosystem – främst med syfte på att se var det behövs mer skraddarsydda strategier. Ett första steg är att i höst lansera ett Industriforum. Där industri, offentlig sektor, akademien och institut kan mötas för samtal kring industrins behov. Det tycker vi är en bra satsning. Vi vill också lyfta vikten av att den samordningen är viktigt även inom nationell och regional nivå.
- Vi välkomnar det initiativ att presentera ytterligare lagstiftning och vägledning om Miljöanpassad offentlig upphandling, som finns i Industristrategin. Det kan stärka regionernas arbete med offentlig upphandling, såväl som större nationella processer kring nya infrastruktursatsningar och industriupphandlingar, som ett verktyg för att skynda på den gröna omställningen. Detta initiativ kan bli än starkare med tillägget av ett än tydligare stöd till innovationsupphandling och ramarna för upphandlingsarbete bredare.
- Betoningen på en innovativ anda, och en tydlig koppling till innovationsprocesser, såväl som omställnings- och förändringsledarskap och nya organiseringsformer inom organisationer och mellan organisationer, är en förutsättning för industriell utveckling. Det vore bra att, som strategin föreslår, öppna upp för investeringar inom innovationer som är i linje med satta fokusområden. Där blir det också viktigt med möjligheten att kunna skala upp dessa satsningar.
- Likaså uppskattar vi att industristrategin kommunicerar vikten av ökad investering inom disruptiv och banbrytande forskning. Precis som strategin säger, så betyder det att innovation behöver redan finnas när vi skriver policys. För att detta ska kunna ge genomslag, behöver policys på nationell och regional nivå också ha med innovation. Detta så vi framöver snabbare kan ställa om, utifrån möjligheter och utmaningar.
- Det är viktigt att industristrategin, såväl som nationella och regionala strategier, förtydligar vikten av ett väl samverkande och resurseffektivt innovationssystem. En innovativ anda inom industrin skapas dock inte endast genom policys. Vi behöver även ett tillgängligt, effektivt och samverkande innovationssystem, där samtliga aktörer samverkar på riktigt.
- Vi ser positivt på att Industristrategin nämner betydelsen av och ökad tillgänglighet och samverkan mellan forskningsinstitut, testbäddar och impact laboratorier, där det ges möjlighet för akademi, institut och industri att mötas. Vi anser att strategin kan ta ett än större grepp kring området, för att på så vis skapa tydligare möjlighet för akademi samt institut att tillsammans med

SME, större industriföretag och offentlig sektor mötas i innovationslösningar för morgondagens behov och möjligheter.

- Insatserna kring *smart sector integration*, uppfattas som positivt och det har en naturlig och tydlig roll i pågående arbete. Här finns en stark tvärsektoriell nytta kopplat till sektorer och kompetenser byggt på samverkan interregionalt och mellan nationella myndigheters arbete. De pågående satsningar som idag finns i ÖMS, och med nationella och internationella partners, som fokuserar en hållbar, långsiktig omställning av industrin och samhället - inom bland annat fordonssektorn och transporter, hållbara städer och hållbar produktion – är samtliga viktiga komponenter i en industriellt hållbar agenda. Dessa lyfts fram i Eus strategier och smart specialiseringsarbete, såväl som svenska sektorsstrategier och nationella myndigheters prioriteter. Det utgör en klar styrka och möjlighet industriellt, som vi bejakar och ser möjligheter att stärkas.